

E-UČITELJ

JANUAR 2009

Novo leto, nove želje, upanja ... Nadaljevanje tistega, kar smo začeli, saj se vse samo nadaljuje. Tudi vsem našim bralcem in slušateljem želimo uspešno leto, posebej polno zdravja in notranje moči.

V MiB-u smo imeli v letu 2008 ogromno poslovnih izzivov. Eden izmed pomembnejših je bila Mednarodna znanstvena konferenca z naslovom Holistični pogled na nadarjenost, ki se je odvijala na Ptuj, 21. in 22. novembra 2008. Glavni donatorji posveta so bili: Mestna občina Ptuj, Občina Kidričevo, Ambasada Republike Makedonije in Ambasada Kraljevine Nizozemske. Plod konference je tudi zbornik z istim naslovom, z zanimivimi in s prakso opredeljenimi prispevki.

Sedaj že pripravljamo Strokovno konferenco za vzgojitelje v vrtcih, ki se bo odvijala 19. 3. 2009 v Ljubljani.

Založil:
MIB d.o.o.
podjetje za svetovanje,
izobraževanje in trgovino
d.o.o.

Reška ulica 11
1000 Ljubljana

Tel.: 0590 72 730
Faks: 0590 72 739

E-pošta: info@mib.si
www.mib.si

Urednici:
Maruška Željeznov Seničar
Breda Pivko

ISSN 1855-3397

Z igro k otroku

(avtorica: Edita Šelih, organizator: MIB d.o.o.)

Igra je v otroškem življenju način bivanja, način spoznavanja okolja, v katerega se otrok rodi in odrašča, skozi igro si ustvarja zanj življenjsko pomembne izkušnje, si oblikuje zavest, s tem pa odnos do sebe in drugega. Z igro si razvija čustvovanje ter miselne konstrukte, posreduje mu orodja za razumevanje pravil in koordinira učenje, prav tako izostruje in usposablja sposobnosti za motoriko, orientacijo, telesno in duševno ravnotežje ter razvija logiko, vizualno, verbalno, glasbeno ter gibalno-kinestetično inteligenco.

Igre in igrače so stare toliko kot prve civilizacije, cenili so jih stari Egipčani, Grki, Rimljani, stari Kitajci. Zakladnica starodavnih iger se je ustno prenašala iz roda v rod ter s z vsakim rodом skladno s kulturnimi okoliščinami obogatila. Pomen igre se torej reflektira v psihološkem, socialnem in motoričnem razvoju otroka. Pomen se kaže tudi v oblikovanju njegove identitete, kasneje pa v tem, da se kot odraslemu, razodene dejstvo samega sebe – »kdo sem«.

Za več znanja vas vabimo na seminar z naslovom Z igro k otroku (datume si lahko ogledate na www.mib.si)

Predšolsko
obdobje

Socialni in čustveni razvoj otroka

Socialni in čustveni razvoj otroka

(avtorica: Nevenka Janež, iz zbornika Simpozij vzgojiteljev v vrtcih 2008, organizator: MIB d.o.o.)

Ko pridejo otroci na svet, imajo čudovit dar za vzpostavljanje odnosov s starši. Njihovi družabni nagoni povzročajo, da starši radi sprejemajo njihova sporočila in se odzivajo nanje. Tako starši kot novorojenček so pripravljeni za obojestransko izmenjavo, ki je osnova začetka socialnega odnosa in družabnosti. Otroci potrebujejo trden odnos, ki so ga dolžni ustvariti starši zato, da lahko nadalje pogumno in z zaupanjem vstopajo v življenje.

Pri otrocih zlahka opazimo kako si želijo odziva drugih. Če starši želijo, da otrok zraste v odkrito in ljubečo odraslo osebnost, se morajo subtilno vse od začetka odzivati na otrokove pobude, kajti odnos, ki ga otrok zastavi s svojimi starši, zlasti materjo, predstavlja model vseh nadaljnjih odnosov.

Otroci postanejo družabni tako, da nas posnemajo (od mimike obraza, gestikulacije, drže telesa, način hoje ipd.). Tako se po principu modelnega učenja do neke mere širi vzgojni vpliv staršev na otroka.

Otrok reagira na povišan človeški glas že ob rojstvu, zato je to primeren trenutek, da se pričnemo z njim pogovarjati. S tem zastavimo temelj njegovega socialnega razvoja.

Psihosocialni razvoj

V razvoju od povsem neobglenega bitja, ki ne ločuje sebe od sveta, pa vse do avtonomne osebnosti, otrok večkrat spremeni odnos do sebe in okolja, ki ga obdaja. Erikson v svoji Teoriji psihosocialnega okolja predpostavlja, da poteka psihosocialni razvoj od rojstva dalje skozi osem faz – t. i. življenjskih kriz, ki jih mora posameznik predelati in oblikovati svoj jaz; torej, reorganizirati odnos do sebe in socialnega okolja, v katerega je integriran.

Čustveni razvoj

Čustva predstavljajo otroku vez s svetom. Govorijo o tem, kaj si želi in česa ne mara, kaj občuduje ali prezira, kaj ljubi ali sovraži. So torej bipolarna in pomagajo posamezniku oblikovati vrednostni odnos do sebe, drugih ter predmetov in pojavov v okolju.

Dojenček izraža do okolja predvsem simpatijo. Iz simpatije do sveta, le –tega spoznava oralno – tako, da vtika v usta predmete, ki mu jih ponudimo. Odraščanje pomeni pridobivanje sposobnosti, da ločuje, pretehta in se s kategoričnim »NE« upre pričakovanjem. Tako ob tem, ko nekje okrog 3. leta uveljavi svoj »JAZ«, skuša uveljavljati tudi svojo voljo. Trma, povsem naraven razvojni pojav in preizkušnja za starše – vzgojitelje, izraža prvi odklonilen odnos in odpor do zunanjega sveta.

Na otrokovo čustveno odzivanje vplivajo trije dejavniki:

- značilnost temperamenta
- otrokova trenutna starost
- zunanje okoliščine, ki so lahko bolj ali manj spodbudne.

Večina otrok joče, preden se naučijo smejati. V prvih tednih pomeni jok »klic na pomoč zaradi neugodja«, po 4-5 mesecev otrok joče tudi zato, ker si želi pozornosti, topline staršev in s tem želi zadovoljiti potrebo po varnosti – eno najpomembnejših psihosocialnih potreb. Ugoden odziv pomeni otroku zagotovilo, da je svet varen, dobrohoten.

Razvoj navezanosti v predšolskem obdobju poteka od nespecifične (do 7. meseca), preko specifične navezanosti na osebo, ki je največ z otrokom (navadno je to mati), ko je otrok že zmožen diferencirati mater od odrasle osebe (po 7. mesecu). Pri 18. mesecih govorimo o multipli navezanosti, saj se otrokov odnos navezanosti razširi na več odraslih oseb, ki se družijo z njim (stari starši, vzgojiteljice ipd.). Z naraščanjem otrokove starosti narašča tudi toleranca za obvladovanje stiske, ko se otrok loči od matere (npr. odhod v igralnico k vrstnikom in vzgojiteljici). S starostjo otrok spremeni tudi način izkazovanja navezanosti – po 3. letu želi pridobiti pozornost tako, da pozove mater ali vzgojiteljico k sodelovanju (npr. da oceni njegov izdelek, sodeluje v igralni dejavnosti ...).

Zaključek

Vzgoja mora biti naravnana na duševne potrebe in zmožnosti otroka. V praksi to pomeni sprejeti otrokovo egocentričnost, morda celo agresivnost (seveda v optimalnih mejah) in ne prehitro pričakovati zrelosti, altruizma. Le tako bodo imeli otroci možnost, da zgradijo pristne vrednote in stališča.

Odrasli, ki utrjuje v odnosu do otroka avtoriteto in pričakuje disciplino, se nevede oddaljuje od otroka, saj mu vzbuja strah, ki sčasoma lahko rodi sovražnost. Občutki krivde se razvijajo iz neposlušnosti avtoriteti in dolgoročno ovirajo rast, zrelost. Povezani so s strahom pred kaznijo ali celo strahom pred zavrnitvijo.

Vpliv skupinske dinamike na klimo in posameznika v podaljšanem bivanju

(avtorica: Biljana Petač, iz zbornika Simpozij učiteljev podaljšanega bivanja 2008, organizator: MIB d.o.o.)

Uvod

V podaljšanem bivanju delam na naši šoli že dvajset let: ker sem slavistka, sem delo v podaljšanem bivanju v začetku kombinirala s poučevanjem slovenščine na predmetni stopnji; z leti pa sem vse svoje pedagoške izkušnje in znanje lahko posvetila le podaljšanemu bivanju. Na podlagi lastne prakse, nenehnega strokovnega izpopolnjevanja, opazovanja in razmišljanja o svoji vlogi v podaljšanem bivanju, sem ugotovila, da se v podaljšanem bivanju ustvarjajo raznovrstni odnosi, in sicer: otrok – otrok, učitelj – učenec, učitelj – učitelj, učitelj – starši.

Ko govorim in pišem o razredu, mi to predvsem pomeni skupino otrok, običajno iste starosti, ki so združeni na enem prostoru, in jih vodi oz. poučuje strokovno pedagoško usposobljena oseba. Ker so to otroci, še ne samostojni in zanje skrbijo starši, ima učitelj posredno tudi z njimi odnose. V skupini torej vedno potekajo neke interakcije.

Odnosi v razredni skupnosti potekajo med učenci, učitelji, starši in še kom. Znotraj odnosov pa je pomembna komunikacija, ki je dvosmeren proces, kjer sočasno oddajamo sporočila in jih sprejemamo, oz. pazimo na to, kaj nam sporočajo drugi. Komunikacija z otroki mora potekati tako, da se učitelj prepriča, da ga ja otrok pravilno razumel.

Odnos učitelj – učitelj

V letošnjem šolskem letu sodelujem z učiteljico, nekoliko mlajšo kolegico z dolgoletno pedagoško prakso. Da bi komunikacija med nama potekala uspešno, sva že na začetku šolskega leta dogovorili, kaj pričakujeva ena od druge pri delu z otroki. Razčistili sva tudi, kakšen bo odnos med nama. Ena drugi tudi sporočava vtise o prebrani strokovni literaturi; dajeva komentarje; se spodbujava v pozitivnem razmišljanju in pogledu na svoje delo. Dogovorili sva se za spoštljiv, korekten medsebojni odnos: to pomeni, da sva pri morebitni kritiki usmerjeni na dejanja, dogodek in ne na osebo. Pri delu z otroki pa podpirava ena drugo pri profesionalnem odnosu do otrok in staršev.

Za lažjo komunikacijo sva uvedli zvezek opažanj, v katerem si sporočava različna opažanja pri delu z otroki in o okoliščinah dela. Ker imam v podaljšanem bivanju več možnosti za neformalne stike s starši, jo sproti obveščam o posebnostih ali pripombah staršev. Med primopredajo učencev me seznanim o posebnostih ali novostih pri delu, o vzdušju v razredu. Jaz pa ji povem o svojih načrtih za ta dan; včasih pa jo celo zaprosim za spremembo dnevnega urnika, da lažje izpeljem svoje načrtovano delo v podaljšanem bivanju.

Skupaj tudi sodelujeva pri stikih s starši, torej na govorilnih urah in roditeljskih sestankih, na katerih povem svoja opažanja o napredku in posebnostih najinich učencev, ali pa predstavim kakšen projekt, ki ga izvajamo v podaljšanem bivanju.

Ob petkih prihajam v podaljšano bivanje nekoliko prej, kajti nekaj minut zadnje šolske ure skupaj nameniva najinim učencem, ko jih za tedensko delo in vedenje nagradiva s posebno štampljko – sončkom. To je prav posebno slavnosten trenutek v razredu, ko pohvaljeni učenec za svoje delo in vedenje dobi sonček v beležko, ostali pa mu spontano zaploskajo.

Vsakemu učencu na primeren način razloživa in pojasniva, zakaj morebiti ne dobi nagrade, ali pa si zasluži le polovico sončka. Z učenci se pogovarjamo o njihovem vedenju: iščemo in navajamo dobre zglede med njimi v razredu; pozornost namenjamo našim skupno dogovorjenim pravilom vedenja in kako jih upoštevamo; posameznike spomniva na napredek pri njihovem delu; spodbujava in učiva jih, kako si pomagati, da morebitno neprimerno vedenje izboljšajo.

Nadaljevanje si lahko preberete na spletnem portalu: www.mib.si pod rubriko Literatura (Zbornik učiteljev podaljšanega bivanja 2008).

Ustvarjanje po metodologiji Korak za korakom

Razvojno-raziskovalni center pedagoških iniciativ Korak za korakom deluje v okviru pedagoškega inštituta v Ljubljani. S svojim delovanjem v Sloveniji so pričeli že leta 1995. Osnovna načela in pedagoški standardi kakovosti so:

- individualizacija in diferenciacija
- spodbudno učno okolje
- sodelovanje z družinami
- strategije smiselnega učenja
- načrtovanje in evalviranje
- profesionalni razvoj
- socialna inkluzija

Leta 1998, je bila ustanovljena mreža vrtcev in osnovnih šol, ki se ukvarjajo z »na otroka osredinjeno« metodologijo Korak za korakom. Članica te mreže je, tudi OŠ Nove Jarše, na kateri poučujem v oddelku OPB. V letošnjem šolskem letu, se osredotočamo na pomen in strategije smiselnega učenja. To pa pomeni, da učitelj načrtuje in izvaja startegije s katerimi spodbuja razumevanje pojmov, inovativnost, ustvarjalnost, samostojno odkrivanje, raziskovanje, sodelovalno učenje, ter raziskovanje znotraj in med različnimi predmeti. Smiselno učenje pomeni, da otroku na niz že znanih informacij, dodamo nekaj novega, neznanega. Učenje, pa tudi če gre za ustvarjanje, ima smisel le, če ima otrok o podani informaciji oziroma navodilu za delo, že nekaj znanja. Če na primer ne pozna servietne tehnike, bo težko izdelal vazo za mamin praznik. Najprej ga moramo naučiti razslojevanja prtičkov, nato uporabo prave mešanice lepila in vode, nazadnje pa tudi rokovanja s tanko plastjo papirja. Vedeti mora kako se čopič obnaša, ko z lepilom premažemo prtiček, na kaj mora biti pozoren, da se zadeva ne strga... Skratka, smiselno je tisto, kar lahko na nekaj navežemo, pripnemo. Novo na nekaj znanega.

... iz zbornika prispevkov z naslovom *Simpozij učiteljev podaljšanega bivanja 2008*, avtorica: *Tanja Maver*

Napovedujemo:

MiB d.o.o. skupaj s strokovnjaki in praktiki organizira Strokovno konferenco vzgojiteljev v vrtcih 2009

Ustvarjalnost v gibanju

19. 3. 2009

Od 9. do 17.00 ure

poslovni prostori Slovenske knjige, Stegne 3, Ljubljana

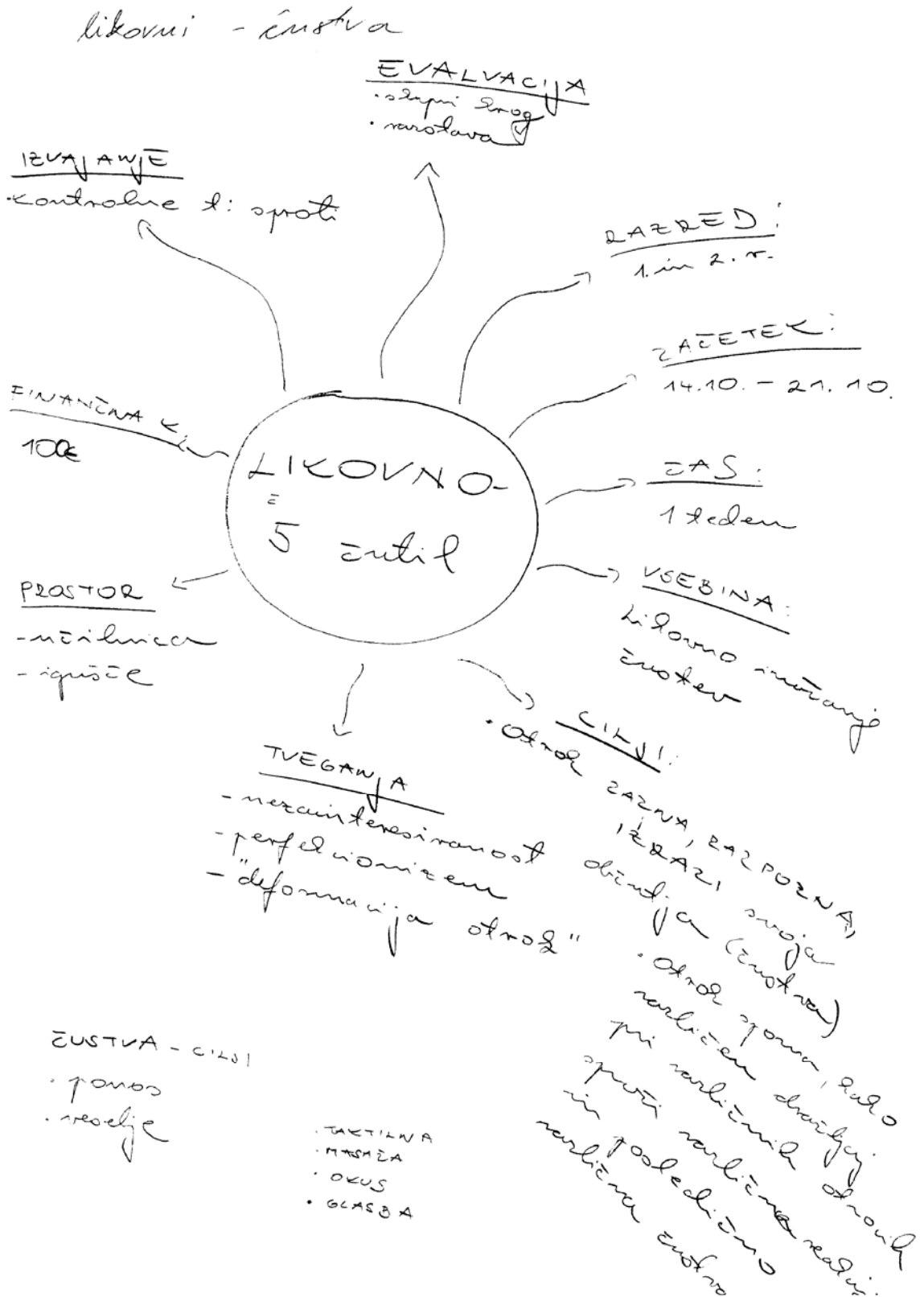
Vsebine, ki bodo predstavljene si lahko ogledate na www.mib.si

Za več informacij pokličite na: 0590 72 730 (Breda Pivko)

Ko nova ideja zgane človeški um, se ta nikoli več ne vrne v prejšnje stanje.

Oliver Wendell Holmes

Iz naših izobraževanj

Izdelki iz seminarja z naslovom: Projektno delo na področju ustvarjalnega preživljanja prostega časa ... (naloga: povezava likovnega področja in čutil).

Iz starega hrama znanja ...

O knjigi

(avtorica: Marijana Željeznov Kokalj)

... Želodec namreč ni v stanju prebavljati prenašlo zaužite in preobilne hrane—ravnotako tudi možgani ne zmorejo prevzeti velike količine čtiva. Dobesedno lahko rečemo: da se možgani takšnemu nasilju upre. Če je čitanje hitro in obširno, možgani tudi ne morejo izločiti onega, kar je važno in potrebno. Tak čitatelj se pogosto sploh ne spominja, kaj je čital. Mi pa čitamo zaradi čitanja samega, ampak zato, da se kaj naučimo—kadar čitamo strokovno stvar; ali pa da nam ostane kaka lepa in koristna misel—kadar čitamo zaradi zabave. Pri čitanju, kakor pri vsakem drugem opravilu moramo biti zmerni in vse, kar delamo mora imeti svoj namen. Pri vsakdanjih opravilih imamo sicer malo časa za čitanje in zato je tembolj važno, da ta čas pravilno izrabimo. Čitati pa moramo, ker to spada k splošni izobrazbi današnjega človeka in zato moramo biti tembolj oprezni s čtivom. Ni dovolj, če znaš naštetii imena del, ki si jih prečital in vzdihniti poleg: »Oh, kako lepa je ta knjiga« Vedeti moramo, ko zapremo knjigo, kaj nam je pisatelj hotel povedati.

Zato vam svetujem, da čitate vedno izbrane knjige, ki puste v človeku lepe in prijetne misli, a da pri tem ne pozabite tudi strokovno čtivo. Iz tega nam zadostuje včasih en sam odstavek. Potem strokovne knjige ali list zapremo in premislimo, kaj je pisatelj dejal. Le tako si bomo pridobili ali poglobili svoje znanje in se priučili marsičem, kar je koristno. Dulce cum utile.

Življenje je kratko, dolžnosti veliko in zato moramo vsak trenutek pametno izrabiti. Tako tudi pri čitanju.

Iz zbirke Mlade sile, revija Homo, avgust 1943, urednika: brata Željeznov

Poročilo iz Azijsko—pacifiške konference o nadarjenosti in talentiranosti

(avtorica: Mojca Gabrijelčič Kukanja, poročilo objavljeno v zborniku Holistični pogled na nadarjenost)

Od 14. do 17. julija je v azijskem biseru – Singapurju potekala 10. Azijsko - pacifiška konferenca s področja nadarjenosti in talentiranosti. Konferenca s ključno tematsko usmeritvijo in naslovom »Vzganjanje talentov za globalno skupnost« (Nurturing Talents for Global Community) je gostila okoli 1600 delegatov; večinoma učiteljev, šolskih svetovalcev, psihologov in administrativnih delavcev, ki sodelujejo v vzgoji in izobraževanju nadarjenih in talentiranih otrok; 500 predavateljev ter številnih azijskih razstavljavcev. Največ delegatov je bilo iz azijsko - pacifiških držav (Tajska, Avstralija, Kitajska, Malezija, Hong Kong, Indonezija itd.), Združenih držav Amerike in Evrope (Evropejcev nas je bilo zgolj 8).

Svetovna imena s področja nadarjenosti

Ključni vabljeni gostje in svetovno znani govorniki na konferenci so bili:

Robert J Sternberg – svetovno priznani ameriški psiholog in predsednik ameriškega združenja psihologov, ki je nastopil s prispevkom o izobraževanju in vzganjanju nadarjenih in talentiranih bodočih voditeljev.

Izpostavlja je veliko potrebo po razvijanju vseh otrokovih sposobnosti in ne zgolj ozke usmerjenosti na eno; Kishore Mahbubani – profesor in dekan Nacionalne univerze v Singapurju je delegate navdušil z govorom o pripravi nadarjene in talentirane mladine za vstop v prihodnji multi-civilizacijski svet. Pri tem je poudaril pomembnost izgradnje specifičnih kompetenc, ki jih bodo potrebovali le-ti v prihodnosti;

Francoys Gagne' – profesor psihologije na Univerzi v Quebecu (Kanada), izreden strokovnjak s področja nadarjenosti in talentov, poznan predvsem zaradi svojega izjemnega diferenciranega modela nadarjenosti in talentiranosti. V Singapurju je s predavanjem napolnil dvorano ter predstavil svoj model talentiranosti, z žariščem na izgrajevanju posebnih darov otroka v talente. Gagne' je predstavil razliko med nadarjenostjo (ta je prirojena) in talentiranostjo (priučena) ter izpostavil izreden pomen talentov, ki jih ima sleherni posameznik in kateri so ključ našega preživetja;

John Geake – profesor na Univerzi v Oxfordu, raziskovalec s področja nevrologije, inteligence in kreativnosti. Predstavil je svoja ključna spoznanja s področja nevrobiologije v povezavi z nadarjenostjo;

Kirsi Tirri – profesorica in docentka Izobraževalnih ved na Univerzi Tampere (Finska). Na konferenci je predstavila svoje raziskovalno področje (moralna in religiozna edukacija nadarjenih) z naslovom »Izobraževanje nadarjenih kot bodočih moralnih svetovljanov«. Izpostavila je ključno problematiko raziskovanja moralne inteligence nadarjenih otrok, ki je v znanosti precej zapostavljena;

Joyce Van Tassel-Baska – profesorica in direktorica Centra za izobraževanje nadarjenih (College of William and Mary, Virginia, USA) ter izredno dejavna znanstvenica na številnih področjih vzgoje in izobraževanja nadarjenih otrok. Poslušalce je navdušila z elementi 20-letne raziskave o dobrem in učinkovitem kurikulumu za nadarjene;

Dr. Ng Eng Hen – Minister za šolstvo države Singapur in velik spodbujevalec edukacije nadarjenih otrok, v svojem govoru je izpostavil primarno skrb in oskrbo učiteljev nadarjenih učencev; ter mnogi drugi; *Joanne Haroutounian; Sandra Kaplan; Shen Jilijang* itd.

Naši sodelavci in partnerji

MiB d.o.o. sodeluje kot vsebinski vodja programa Šolski radio (če želite oglaševati na radiu ali pa bi radi širši javnosti predstavili uspehe šole) pokličite na: 0590 72 730 ali pišite na: solski.radio@mib.si

CENTER ZA STARŠE

MiB d.o.o. je ustanovitelj zasebnega svetovalnega centra Center za starše in spletnega portala www.starsi.si
Za več informacij lahko pišete na: svetovalec@starsi.si ali pa poklicete na: 0590 72 730

MiB d.o.o. izvaja tudi različna predavanja za starše. Za več informacij lahko pišete na: breda.pivko@mib.si ali pa poklicete na: 0590 72 730

ŠOLA ZA STARŠE

Osnovna dejavnost MiB d.o.o. je izvajanje izobraževalnih programov za pedagoške delavce.
Za več informacij lahko pišete na: breda.pivko@mib.si ali pa poklicete na: 0590 72 730
MiB d.o.o. Je lastnik naslednjih blagovnih

POKLICNI PORTFOLIO

VZGOJNI PORTFOLIO

UČNI PORTFOLIO

Novo! MiB d.o.o. skupaj s poslovnim partnerjem Radio Ljubljana pripravlja vsebine za šole in starše za radijske oddaje. Poslušajte nas na 92,6 Mhz. Lahko pa tudi aktivno sodelujete. Za sodelovanje pokličite na: 0590 72 730 ali pišite na: solski.radio@mib.si

Imate zanimivo pedagoško izkušnjo, spoznanje, sporočilo, ki bi ga radi podelili tudi drugim pedagoškim delavcem v elektronski reviji **E-učitelj**.

V kolikor želite objaviti svoj prispevek v elektronski reviji E-učitelj nam ga pošljite na: info@mib.si

Velikost prispevka: 100 do 150 besed.

Kontaktna oseba: breda.pivko@mib.si (0590 72 730)

Prispevke objavljene v elektronskem časopisu E-učitelj ne honoriramo.